

सारण्य योग

Question Booklet No. 00003

11P/270/1

(To be filled up by the candidate by blue/black ball-point pen)

Roll No.

--	--	--	--	--	--	--	--

Roll No. (Write the digits in words)

Serial No. of Answer Sheet

.....

Day and Date

(Signature of Invigilator)

INSTRUCTIONS TO CANDIDATES

(Use only **blue/black ball-point pen** in the space above and on both sides of the **Answer Sheet**)

1. Within 10 minutes of the issue of the Question Booklet, check the Question Booklet to ensure that it contains all the pages in correct sequence and that no page/question is missing. In case of faulty Question Booklet bring it to the notice of the Superintendent/Invigilators immediately to obtain a fresh Question Booklet.
2. Do not bring any loose paper, written or blank, inside the Examination Hall *except the Admit Card without its envelope*.
3. *A separate Answer Sheet is given. It should not be folded or mutilated. A second Answer Sheet shall not be provided. Only the Answer Sheet will be evaluated.*
4. Write your Roll Number and Serial Number of the Answer Sheet by pen in the space provided above.
5. *On the front page of the Answer Sheet, write by pen your Roll Number in the space provided at the top and by darkening the circles at the bottom. Also, wherever applicable, write the Question Booklet Number and the Set Number in appropriate places.*
6. *No overwriting is allowed in the entries of Roll No., Question Booklet no. and Set no. (if any) on OMR sheet and Roll No. and OMR sheet no. on the Question Booklet.*
7. *Any change in the aforesaid entries is to be verified by the invigilator, otherwise it will be taken as unfair means.*
8. *Each question in this Booklet is followed by four alternative answers. For each question, you are to record the correct option on the Answer Sheet by darkening the appropriate circle in the corresponding row of the Answer Sheet, by pen as mentioned in the guidelines given on the first page of the Answer Sheet.*
9. For each question, darken only one circle on the Answer Sheet. If you darken more than one circle or darken a circle partially, the answer will be treated as incorrect.
10. *Note that the answer once filled in ink cannot be changed. If you do not wish to attempt a question, leave all the circles in the corresponding row blank (such question will be awarded zero marks).*
11. For rough work, use the inner back page of the title cover and the blank page at the end of this Booklet.
12. Deposit only **OMR Answer Sheet** at the end of the Test.
13. You are not permitted to leave the Examination Hall until the end of the Test.
14. If a candidate attempts to use any form of unfair means, he/she shall be liable to such punishment as the University may determine and impose on him/her.

Total No. of Printed Pages :24

[उपर्युक्त निर्देश हिन्दी में अन्तिम आवरण पृष्ठ पर दिये गए हैं।]

11P/270/1

No. of Questions : 150

प्रश्नों की संख्या : 150

Time : 2 Hours

Full Marks : 450

समय : 2 घण्टे

पूर्णाङ्क : 450

Note : (1) Attempt as many questions as you can. Each question carries **3 (Three)** marks. **One mark will be deducted for each incorrect answer.** Zero mark will be awarded for each unattempted question.

अधिकाधिक प्रश्नों को हल करने का प्रयत्न करें। प्रत्येक प्रश्न **3 (तीन)** अंक का है। **प्रत्येक गलत उत्तर के लिए एक अंक काटा जायेगा।** प्रत्येक अनुत्तरित प्रश्न का प्राप्तांक शून्य होगा।

(2) If more than one alternative answers seem to be approximate to the correct answer, choose the closest one.

यदि एकाधिक वैकल्पिक उत्तर सही उत्तर के निकट प्रतीत हों, तो निकटतम सही उत्तर दें।

01. सांख्यसूत्राणां प्रणेता

(1) गोतमः (2) कणादः (3) कपिलः (4) ईश्वरकृष्णः

02. सांख्यकारिकाणां रचयिता

(1) गोतमः (2) कणादः (3) कपिलः (4) ईश्वरकृष्णः

03. सांख्यमते दुःखम

(1) त्रिविधम् (2) चतुर्विधम् (3) पञ्चविधम् (4) षड्विधम्

11P/270/1

04. आध्यात्मिकं दुःखम्

- (1) एकविधम् (2) द्विविधम् (3) त्रिविधम् (4) चतुर्विधम्

05. “दृष्टे साऽपार्था” इत्यत्र तच्छब्देन किं परामृश्यते

- (1) दुःखम् (2) दुःखत्रयम् (3) अपघातको हेतुः (4) जिज्ञासा

06. व्यक्तशब्देन कियन्ति तत्त्वानि सांख्येऽभिप्रेतानि

- (1) एकविंशतिः (2) द्वाविंशतिः (3) त्रयोविंशति (4) चतुर्विंशतिः

07. अव्यक्तशब्देन कतिविधं तत्त्वं सांख्येऽभिप्रेतम्

- (1) एकविधम् (2) द्विविधम् (3) त्रिविधम् (4) चतुर्विधम्

08. ज्ञ-शब्देन सांख्ये कः परामृश्यते

- (1) प्रकृतिः (2) पुरुषः (3) ईश्वरः (4) देहः

09. दृष्टवत्कः अविशुद्धिक्षयातिशययुक्त

- (1) आध्यात्मिकः (2) प्रात्यक्षिकः (3) आनुमानिकः (4) आनुश्रविकः

10. केवलप्रकृति

- (1) एकविधा (2) द्विविधा (3) त्रिविधा (4) चतुर्विधा

11. प्रकृतिविकृत्यात्मकतत्त्वानि

- (1) पञ्च (2) षट् (3) सप्त (4) अष्टौ

12. केवलविकारात्मकानि तत्त्वानि
(1) षोडश (2) सप्तदश (3) अष्टादश (4) ऊनविंशतिः
13. प्रकृतिविकृत्यनात्मकं तत्त्वम्
(1) एकविधम् (2) द्विविधम् (3) त्रिविधम् (4) चतुर्विधम्
14. सांख्यमते कतिप्रमाणेषु सर्वप्रमाणानि सिद्धानि भवन्ति
(1) त्रिषु (2) पञ्चसु (3) सप्तसु (4) नवसु
15. प्रमेयसिद्धिः
(1) दृष्टात् (2) अनुमानात् (3) आप्तवचनात् (4) प्रमाणात्
16. प्रतिविषयाध्यवसायः
(1) प्रत्यक्षम् (2) अनुमानम् (3) उपमानम् (4) शब्दः
17. तल्लिङ्गलिङ्गपूर्वकम्
(1) दृष्टम् (2) अनुमानम् (3) आगमः (4) ऐहित्यम्
18. त्रिविधमाख्यातम्
(1) प्रत्यक्षम् (2) अनुमानम् (3) आप्तवचनम् (4) ऐतिह्यम्
19. आप्तश्रुतिः
(1) प्रत्यक्षम् (2) अनुमानम् (3) शब्दः (4) अर्थापत्तिः

11P/270/1

20. अतीन्द्रियाणां प्रसिद्धिः कस्मादनुमानात्

(1) पूर्ववदनुमानात्	(2) शेषवदनुमानात्
(3) सामान्यतो दृष्टादनुमानात्	(4) परार्थानुमानात्

21. तस्मादपि चासिद्धं परोक्षं कस्मात्सिद्धम्

(1) प्रत्यक्षात्	(2) अनुमानात्	(3) अनुपलब्धेः	(4) शब्दात्

22. विद्यमानानामप्यर्थानामनुपलब्धौ कियन्तो हेतव

(1) षट्	(2) सप्त	(3) अष्टौ	(4) नव

23. मुद्गराशौ क्षिप्तो मृगो नोपलभ्यते

(1) सामीप्यात्	(2) सौक्ष्म्यात्	(3) समानाभिहारात्	(4) अभिभवात्

24. सत्कार्यवादसाधकाः हेतवः

(1) त्रयः	(2) चत्वारः	(3) पञ्च	(4) षड्

25. व्यक्तैः सह प्रधानस्य वैधर्म्यहेतवः

(1) नव	(2) दश	(3) एकादश	(4) द्वादश

26. व्यक्तप्रधानयोः साधर्म्यम्

(1) पञ्चविधम्	(2) षड्विधम्	(3) सप्तविधम्	(4) अष्टविधम्

27. प्रीत्यप्रीतिविषादात्मकाः

(1) गुणाः	(2) दोषाः	(3) पुरुषाः	(4) देहाः

28. लघु प्रकाशकञ्च

- (1) सत्त्वं (2) रजः (3) तमः (4) मनः

29. उपष्टम्भकं चलञ्च

- (1) सत्त्वं (2) रजः (3) तमः (4) मनः

30. तमोगुणः

- (1) चलः (2) प्रतिबन्धकः (3) वरणकः (4) साधकः

31. प्रदीपवच्चार्थतो वृत्तिः

- (1) गुणानाम् (2) भूतानाम् (3) तन्मात्राणाम् (4) पुरुषाणाम्

32. त्रैगुण्यादविवेक्यादेः सिद्धिः

- (1) पुरुषस्य (2) प्रकृतेः (3) धर्माणाम् (4) अधर्माणाम्

33. कारणगुणात्मकत्वं कस्य

- (1) अदृष्टस्य (2) दृष्टस्य (3) कार्यस्य (4) अन्यथासिद्धस्य

34. अविभागाद्वैश्वरूपस्य कारणत्वं साध्यते

- (1) अव्यक्तस्य (2) कारणत्वं (3) पुरुषस्य (4) महादादेः

35. भोक्तृभावात्कैवल्यर्थं प्रवृत्तेश्चास्ति

- (1) पुरुषः (2) ईश्वरः (3) प्रकृतिः (4) अन्तःकरणम्

11P/270/1

36. पुरुषास्तित्वसाधकाः हेतवः

- (1) त्रयः (2) चत्वारः (3) पञ्च (4) षट्

37. पुरुषबहुत्वसाधकाः हेतवः

- (1) त्रयः (2) षट् (3) नव (4) द्वादश

38. पुरुषः

- (1) ईश्वरः (2) परमात्मा (3) ब्रह्म (4) जीवः

39. कैवल्यं द्रष्टृत्वमकर्तृभावश्च

- (1) प्रकृतेः (2) पुरुषस्य (3) ईश्वरस्य (4) ब्रह्मणः

40. साक्षित्वम्

- (1) एकस्य (2) द्वयोः (3) त्रयाणाम् (4) बहूनाम्

41. कस्य संयोगादचेतनं चेतनावदिव भवति

- (1) प्रधानस्य (2) पुरुषस्य (3) ईश्वरस्य (4) मनसः

42. कर्तेव कः भवत्युदासीनः

- (1) प्रधानम् (2) पुरुषः (3) ईश्वरः (4) मनः

43. कर्तारः

- (1) गुणाः (2) पुरुषाः (3) जीवाः (4) देहिनः

44. पुरुषस्य दर्शनार्थमित्यत्र षष्ठी
 (1) सम्बन्धे (2) अनादरे (3) कर्त्तरि (4) कर्मणि
45. “उभयोरपि संयोगः तत्कृतः सर्गः” अत्र तच्छेदेन किमुच्यते
 (1) प्रकृतिः (2) पुरुषः (3) पङ्क्त्वसंयोगः (4) संयोगः
46. प्रकृतेः साक्षाज्जायते
 (1) भूतसङ्घः (2) तन्मात्रसङ्घः (3) महत्तत्त्वम् (4) अहङ्कारः
47. पञ्चभूतानि साक्षात्कृतः जायन्ते
 (1) प्रकृतिः (2) महत्तत्त्वात् (3) अहङ्कारात् (4) महतः
48. षोडशको गणः कस्माज्जायते
 (1) पुरुषात् (2) प्रकृतेः (3) महतः (4) अहङ्कारात्
49. अध्यवसायशब्देन किमुच्यते
 (1) बुद्धिः (2) धर्मः (3) ज्ञानम् (4) ऐश्वर्यम्
50. बुद्धेः सात्त्विकं रूपं कतिविधम्
 (1) द्विविधम् (2) त्रिविधम् (3) चतुर्विधम् (4) पञ्चविधम्
51. ऐश्वर्यम् कतिविधम्
 (1) सप्तविधम् (2) अष्टविधम् (3) नवविधम् (4) दशविधम्

11P/270/1

52. बुद्धेः तामसं रूपं कतिविधम्
(1) चतुर्विधम् (2) पञ्चविधम् (3) षडविधम् (4) सप्तविधम्
53. अधिमानशब्देन सांख्ये किमुच्यते
(1) प्रकृतिः (2) पुरुषः (3) महान् (4) अहङ्कारः
54. कस्माद्द्विविधः सर्गः प्रवर्तते
(1) प्रकृतेः (2) महानः (3) अहङ्कारात् (4) पुरुषात्
55. वैकृतादहङ्कारात्कीदृशः एकादशको गणः प्रवर्तते
(1) सात्त्विकः (2) राजसः (3) तामसः (4) प्राकृतः
56. भूतादेरहङ्कारात् कीदृशः गणः प्रवर्तते
(1) प्राकृतः (2) तामसः (3) राजसः (4) सात्त्विकः
57. उभयः गणः कस्मात्प्रवर्तते
(1) सात्त्विकात् (2) वैकृतात् (3) तामसात् (4) तैजसात्
58. बुद्धीन्द्रियाणि
(1) त्रीणि (2) चत्वारि (3) पञ्च (4) षट्
59. कर्मेन्द्रियाणि
(1) पञ्च (2) षट् (3) सप्त (4) अष्टौ

60. मनः

- (1) बुद्धीन्द्रियम् (2) कर्मेन्द्रियम् (3) उभयात्मकम् (4) नोभयात्मकम्

61. सांख्यकारिकासु छन्दः

- (1) अनुष्टुप् (2) आर्या (3) उपजातिः (4) वसन्ततिलकम्

62. सांख्यशास्त्रस्य प्रथमः प्रवक्ता

- (1) कपिलः (2) व्यासः (3) आसुरिः (4) पञ्चशिखः

63. प्रधाननिवृत्तौ उभयं कैवल्यं कः प्राप्नोति

- (1) प्रकृतिः (2) पुरुषः (3) मनः (4) बुद्धिः

64. कतिभिः रूपैः प्रकृतिरात्मानमात्मना बध्नाति

- (1) पञ्चभिः (2) षड्भिः (3) सप्तभिः (4) अष्टभिः

65. पुरुषविमोक्षनिमित्तं प्रवृत्तिः

- (1) प्रकृतिः (2) मनसः (3) बुद्धेः (4) महतः

66. जरामरणकृतं दुःखं प्राप्नोति

- (1) शरीरम् (2) बुद्धिः (3) प्रकृतिः (4) पुरुषः

67. कतिविकल्पः दैवः सर्गः

- (1) पञ्चविकल्पः (2) षड्विकल्पः (3) सप्तविकल्पः (4) अष्टविकल्पः

11P/270/1

68. तैर्यग्योनः सर्गः कतिधा विभक्तः

- (1) त्रिधा (2) चतुर्धा (3) पञ्चधा (4) षोढा

69. प्रत्ययसर्गः कतिविधः

- (1) त्रिविधः (2) चतुर्विधः (3) पञ्चविधः (4) षड्विधः

70. गुणवैषम्यविमर्देन पूर्वविभक्तस्य प्रत्ययसर्गस्य भेदाः

- (1) विंशतिः (2) त्रिंशत् (3) चत्वारिंशत् (4) पञ्चाशत्

71. विपर्ययभेदाः

- (1) पञ्च (2) षट् (3) सप्त (4) अष्टौ

72. अशक्तिभेदाः

- (1) पञ्चविंशतिः (2) षड्विंशतिः (3) सप्तविंशतिः (4) अष्टाविंशतिः

73. तुष्टिभेदाः

- (1) सप्त (2) अष्टौ (3) नव (4) दश

74. सिद्धयः

- (1) सप्त (2) अष्टौ (3) नव (4) दश

75. तमसो भेदाः

- (1) अष्टौ (2) दश (3) द्वादश (4) चतुर्दश

76. मोहभेदाः

- (1) पञ्च (2) षट् (3) सप्त (4) अष्टौ

77. महामोहभेदाः

- (1) दश (2) एकादश (3) द्वादश (4) त्रयोदश

78. तामिस्रभेदाः

- (1) पञ्चदश (2) अष्टादश (3) एकविंशतिः (4) पञ्चविंशतिः

79. अन्धतामिस्रभेदाः

- (1) अष्टादश (2) ऊनविंशतिः (3) विंशतिः (4) एकविंशतिः

80. इन्द्रियवधाः

- (1) दश (2) एकादश (3) द्वादश (4) त्रयोदश

81. "अथ योगानुशासनम्" अत्राथशब्देन किमुच्यते :

- (1) मङ्गलम् (2) आनन्तर्यम् (3) अधिकारः (4) प्रश्नः

82. चित्तवृत्तयः

- (1) तिस्रः (2) चतस्रः (3) पञ्च (4) षट्

83. योगदर्शने प्रमाणानि

- (1) त्रीणि (2) चत्वारि (3) पञ्च (4) षट्

11P/270/1

84. अन्तरायाः चित्तविक्षेपाः

- (1) अष्टौ (2) नव (3) दश (4) एकादश

85. विक्षेपसहभुवः

- (1) त्रयः (2) पञ्च (3) सप्त (4) नव

86. कतीनां भावनातः चित्तप्रसादनम् :

- (1) त्रयाणाम् (2) चतुर्णाम् (3) पञ्चानाम् (4) षण्णाम्

87. क्रियायोगः

- (1) त्रिविधः (2) चतुर्विधः (3) पञ्चविधः (4) षड्विधः

88. क्लेशाः

- (1) त्रयः (2) चत्वारः (3) पञ्च (4) षट्

89. दृग्दर्शनशक्त्योरेकात्मतेव :

- (1) अविद्या (2) अस्मिता (3) रागः (4) द्वेषः

90. सुखानुशयी

- (1) अभिनिवेशः (2) द्वेषः (3) रागः (4) अस्मिता

91. दुःखानुशयी

- (1) रागः (2) द्वेषः (3) अस्मिता (4) अभिनिवेशः

92. स्वरसवाही

- (1) रागः (2) द्वेषः (3) अस्मिता (4) अभिनिवेशः

93. ते प्रतिप्रसवहेयाः सूक्ष्माः

- (1) अन्तरायाः (2) क्लेशाः (3) विक्षेपसहभुवः (4) विक्षेपाः

94. गुणपर्वाणि

- (1) चत्वारि (2) पञ्च (3) षट् (4) सप्त

95. स्वस्वामिशक्तायोः स्वरूपोपलब्धिहेतुः

- (1) विक्षेपः (2) संयोगः (3) क्रियायोगः (4) रागस्य

96. तस्य हेतुरविद्या

- (1) विक्षेपस्य (2) संयोगस्य (3) क्रियायोगस्य (4) रागः

97. विवेकख्यातिरविप्लवा हानोपायः

- (1) रागस्य (2) संसारस्य (3) अविद्यायाः (4) समापत्तेः

98. विवेकख्यातिवतः प्रान्तभूमि प्रज्ञा

- (1) सप्तधा (2) अष्टधा (3) एकादशधा (4) द्वादशधा

99. योगाङ्गानि

- (1) पञ्च (2) षट् (3) सप्त (4) अष्टौ

11P/270/1

100. यमाः

- (1) त्रयः (2) चत्वारः (3) पञ्च (4) षट्

101. कतिभिस्तच्चैरनवच्छिन्नाः सार्वभौमा महाव्रतम्

- (1) चतुर्भिः (2) पञ्चभिः (3) षडभिः (4) सप्तभिः

102. नियमाः

- (1) चत्वारः (2) पञ्च (3) षट् (4) सप्त

103. अहिंसाप्रतिष्ठायां तत्सन्निधौ

- (1) लोभत्यागः (2) कामत्यागः (3) क्रोधत्यागः (4) वैरत्यागः

104. सत्यप्रतिष्ठायां सिद्धिः

- (1) आसनस्य (2) वाचः (3) प्राणायामस्य (4) कल्पनायाः

105. अस्तेयप्रतिष्ठायाम् उपस्थानम्

- (1) सर्वरत्नानाम् (2) सर्वसिद्धीनाम् (3) सर्वबुद्धीनाम् (4) सर्वसुखानाम्

106. कस्य प्रतिष्ठायां वीर्यलाभः

- (1) सत्यस्य (2) अस्तेयस्य (3) ब्रह्मचर्यस्य (4) अपरिग्रहस्य

107. जन्यकथन्तासंबोधः

- (1) अहिंसाप्रतिष्ठायाम् (2) सत्यप्रतिष्ठायाम्
(3) ब्रह्मचर्यप्रतिष्ठायाम् (4) अपरिग्रह प्रतिष्ठायाम्

108. स्वाङ्गजुगुप्सा परैरसंसर्गश्च

- (1) शौचात् (2) सन्तोषात् (3) तपसः (4) ब्रह्मचर्यात्

109. सत्त्वशुद्धिः सौमनस्यैकागयेन्द्रियजयात्मदर्शनयोग्यत्वानि

- (1) शौचात् (2) सन्तोषात् (3) तपसः (4) स्वाध्यायात्

110. अनुत्तमसुखलाभः

- (1) ब्रह्मचर्यात् (2) सन्तोषात् (3) शौचात् (4) तपसः

111. अशुद्धिक्षयात् कायेन्द्रियसिद्धिः

- (1) ब्रह्मचर्यात् (2) सन्तोषात् (3) शौचात् (4) तपसः

112. इष्टदेवतासम्प्रयोगः

- (1) स्वाध्यायात् (2) ईश्वरप्रणिधानात् (3) आसनत् (4) तपसः

113. समाधिसिद्धिः

- (1) स्वाध्यायात् (2) ईश्वरप्रणिधानात् (3) आसनात् (4) तपसः

114. तस्मिन् सति श्वासप्रश्वासयोर्गतिविच्छेदः

- (1) अनन्तसमापत्तिः (2) समाधिसिद्धिः (3) प्राणायामः (4) प्रत्याहारः

115. बाह्याभ्यन्तरसम्भवृत्तिः

- (1) अनन्तसमापत्तिः (2) प्राणायामः (3) देवतासम्प्रयोगः (4) प्रत्याहारः

11P/270/1

116. बाह्याभ्यन्तरविषयाक्षेपी

- (1) प्रथमः (2) द्वितीयः (3) तृतीयः (4) चतुर्थः

117. ततः क्षीयते प्रकाशावरणम्

- (1) अनन्तसमापत्तेः (2) प्राणायामात् (3) देवतासम्प्रयोगः (4) प्रत्याहारः

118. धारणासु च योग्यता मनसः

- (1) अनन्तसमापत्तौः (2) प्राणायामे (3) देवतासम्प्रयोगेः (4) प्रत्याहारे

119. स्वविषयासम्प्रयोगे चित्तस्य स्वरूपानुकार इन्द्रियाणाम्

- (1) प्राणायामः (2) प्रत्याहारः (3) समाधिः (4) धारणा

120. ततः परमा वश्यतेन्द्रियाणाम्

- (1) प्राणायामात् (2) प्रत्याहारात् (3) समाधेः (4) धारणायाः

121. चित्तस्य देशबन्धः

- (1) धारणा (2) समाधिः (3) ध्यानम् (4) प्रत्याहारः

122. तत्र प्रत्ययैकतानता

- (1) धारणा (2) समाधिः (3) ध्यानम् (4) प्रत्याहारः

123. तदेवार्थमात्रनिर्भासं स्वरूपशून्यमिव

- (1) समाधिः (2) संयमः (3) ध्यानम् (4) प्रत्याहारः

124. धारणा - ध्यान - समाधय एकत्र

- (1) संयमः (2) प्रज्ञालोकः (3) विनियोगः (4) निरोधपरिणामः

125. सर्वार्थतैकाग्रतयोः क्षयोदयौ चित्तस्य

- (1) निरोधपरिणामः (2) समाधिपरिणामः
(3) संस्कारः (4) प्रशान्तवाहिता

126. ततः पुनः शान्तोदितौ तुल्यप्रत्ययौ चित्तस्य

- (1) निरोधपरिणामः (2) समाधिपरिणामः
(3) एकाग्रतापरिणामः (4) संस्कारः

127. संस्कारसाक्षात्करणात्

- (1) अतीतानागतज्ञानम् (2) सर्वभूतरुतज्ञानम्
(3) पूर्वजातिज्ञानम् (4) परचित्तज्ञानम्

128. परिणामत्रयसंयमात्

- (1) अतीतानागतज्ञानम् (2) सर्वभूतरुतज्ञानम्
(3) पूर्वजातिज्ञानम् (4) परचित्तज्ञानम्

129. शब्दार्थप्रत्ययानामितरेतराध्यासात् सङ्करस्तत्प्रविभागसंयमात्

- (1) अतीतानागतज्ञानम् (2) सर्वभूतरुतज्ञानम्
(3) पूर्वजातिज्ञानम् (4) परचित्तज्ञानम्

11P/270/1

130. प्रवृत्त्यालोकन्यासात्

(1) सूक्ष्मव्यवहितविप्रकृष्टज्ञानम्	(2) भुवनज्ञानम्
(3) ताराव्यूहज्ञानम्	(4) कायव्यूहज्ञानम्

131. चन्द्रे संयमात्

(1) कायव्यूहज्ञानम्	(2) ताराव्यूहज्ञानम्
(3) भुवनज्ञानम्	(4) सूक्ष्मव्यवहितविप्रकृष्टज्ञानम्

132. नाभिचक्रे संयमात् :

(1) कायव्यूहज्ञानम्	(2) ताराव्यूहज्ञानम्
(3) भुवनज्ञानम्	(4) सूक्ष्मव्यवहितविप्रकृष्टज्ञानम्

133. सूर्ये संयमात् :

(1) कायव्यूहज्ञानम्	(2) ताराव्यूहज्ञानम्
(3) भुवनज्ञानम्	(4) सूक्ष्मव्यवहितविप्रकृष्टज्ञानम्

134. कण्ठकूपे संयमात्

(1) सिद्धदर्शनम्	(2) क्षुत्पिपासानिवृत्तिः
(3) चित्तसंवित्	(4) परशरीरावेशः

135. मूर्धज्योतिषि संयमात्

(1) सिद्धदर्शनम्	(2) क्षुत्पिपासानिवृत्तिः
(3) चित्तसंवित्	(4) परशरीरावेशः

136. हृदेय संयमात्

(1) सिद्धदर्शनम्	(2) क्षुत्पिपासानिवृत्तिः
(3) चित्तसंवित्	(4) परशरीरावेशः

137. बन्धकारणशैथिल्यात् प्रचारसंवेदनाच्च चित्तस्य :

(1) सिद्धदर्शनम्	(2) क्षुत्पिपासानिवृत्तिः
(3) चित्तसंवित्	(4) परशरीरावेशः

138. जलपङ्ककण्टकादिष्वसङ्ग उत्क्रान्तिश्च :

(1) प्राणजयात्	(2) अपानजयात्	(3) उदानजयात्	(4) समानजयात्

139. ज्वलनम्

(1) प्राणजयात्	(2) अपानजयात्	(3) उदानजयात्	(4) समानजयात्

140. स्थूलस्वरूप सूक्ष्मान्वयार्थवच्चसंयमात्

(1) भूतजयः	(2) कायसम्पत्	(3) इन्द्रियजयः	(4) प्रधानजयः

141. रूपलावण्यबलवज्रसंहननत्वानि

(1) भूतजयः	(2) कायसम्पत्	(3) इन्द्रियजयः	(4) प्रधानजयः

142. तद्वैराग्यादपि दोषबीजक्षये

(1) कैवल्यम्	(2) सर्वज्ञातृत्वम्
(3) प्रधानजयः	(4) सर्वभावाधिष्ठातृत्वम्

11P/270/1

143. क्षणतत्क्रमयोः संयमात्

- (1) कैवल्यम् (2) सर्वज्ञातृत्वम् (3) विवेकजं ज्ञानम् (4) प्रतिपत्तिः

144. सत्त्वपुरुषयोः शुद्धिसाम्ये

- (1) कैवल्यम् (2) सर्वज्ञातृत्वम् (3) विवेकजं ज्ञानम् (4) प्रतिपत्तिः

145. जन्मौषधिमन्त्रतपःसमाधिजाः

- (1) प्रतिपत्तयः (2) निवृत्तयः (3) भूमयः (4) सिद्धयः

146. वस्तुसाम्ये चित्तभेदात्तयोर्विभक्तः

- (1) भूतजयः (2) पन्थाः (3) विवेकः (4) देशः

147. तदुपरागापेक्षित्वाच्चित्तस्य

- (1) भेदाभेदौ (2) स्वभावः (3) ज्ञातातम् (4) शुद्धिः

148. द्रष्टृदृश्योपरक्तं चित्तम्

- (1) ज्ञाताज्ञातम् (2) विशुद्धं (3) संहतकारि (4) सर्वार्थम्

149. आत्मभावभावनाविनिवृत्तिः

- (1) सूक्ष्मदर्शिनः (2) विशेषदर्शिनः (3) सामान्यदर्शिनः (4) समाहितस्य

150. प्रसंख्यानोऽप्यकुसीदस्य सर्वथाविवेकख्यातेर्धर्ममेघः

- (1) समाधिः (2) क्लेशकर्मनिवृत्तिः
(3) प्रतिप्रसवः (4) सर्वसंक्षयः

अभ्यर्थियों के लिए निर्देश

(इस पुस्तिका के प्रथम आवरण पृष्ठ पर तथा उत्तर-पत्र के दोनों पृष्ठों पर केवल नीली-काली बाल-प्वाइंट पेन से ही लिखें)

1. प्रश्न पुस्तिका मिलने के 10 मिनट के अन्दर ही देख लें कि प्रश्नपत्र में सभी पृष्ठ मौजूद हैं और कोई प्रश्न छूटा नहीं है। पुस्तिका दोषयुक्त पाये जाने पर इसकी सूचना तत्काल कक्ष-निरीक्षक को देकर सम्पूर्ण प्रश्नपत्र की दूसरी पुस्तिका प्राप्त कर लें।
2. परीक्षा भवन में लिफाफा रहित प्रवेश-पत्र के अतिरिक्त, लिखा या सादा कोई भी खुला कागज साथ में न लायें।
3. उत्तर-पत्र अलग से दिया गया है। इसे न तो मोड़ें और न ही विकृत करें। दूसरा उत्तर-पत्र नहीं दिया जायेगा। केवल उत्तर-पत्र का ही मूल्यांकन किया जायेगा।
4. अपना अनुक्रमांक तथा उत्तर-पत्र का क्रमांक प्रथम आवरण-पृष्ठ पर पेन से निर्धारित स्थान पर लिखें।
5. उत्तर-पत्र के प्रथम पृष्ठ पर पेन से अपना अनुक्रमांक निर्धारित स्थान पर लिखें तथा नीचे दिये वृत्तों को गाढ़ा कर दें। जहाँ-जहाँ आवश्यक हो वहाँ प्रश्न-पुस्तिका का क्रमांक तथा सेट का नम्बर उचित स्थानों पर लिखें।
6. ओ० एम० आर० पत्र पर अनुक्रमांक संख्या, प्रश्नपुस्तिका संख्या व सेट संख्या (यदि कोई हो) तथा प्रश्नपुस्तिका पर अनुक्रमांक और ओ० एम० आर० पत्र संख्या की प्रविष्टियों में उपरिलेखन की अनुमति नहीं है।
7. उपर्युक्त प्रविष्टियों में कोई भी परिवर्तन कक्ष निरीक्षक द्वारा प्रमाणित होना चाहिये अन्यथा यह एक अनुचित साधन का प्रयोग माना जायेगा।
8. प्रश्न-पुस्तिका में प्रत्येक प्रश्न के चार वैकल्पिक उत्तर दिये गये हैं। प्रत्येक प्रश्न के वैकल्पिक उत्तर के लिए आपको उत्तर-पत्र की सम्बन्धित पंक्ति के सामने दिये गये वृत्त को उत्तर-पत्र के प्रथम पृष्ठ पर दिये गये निर्देशों के अनुसार पेन से गाढ़ा करना है।
9. प्रत्येक प्रश्न के उत्तर के लिए केवल एक ही वृत्त को गाढ़ा करें। एक से अधिक वृत्तों को गाढ़ा करने पर अथवा एक वृत्त को अपूर्ण भरने पर वह उत्तर गलत माना जायेगा।
10. ध्यान दें कि एक बार स्याही द्वारा अंकित उत्तर बदला नहीं जा सकता है। यदि आप किसी प्रश्न का उत्तर नहीं देना चाहते हैं, तो संबंधित पंक्ति के सामने दिये गये सभी वृत्तों को खाली छोड़ दें। ऐसे प्रश्नों पर शून्य अंक दिये जायेंगे।
11. रफ कार्य के लिए प्रश्न-पुस्तिका के मुखपृष्ठ के अंदर वाला पृष्ठ तथा उत्तर-पुस्तिका के अंतिम पृष्ठ का प्रयोग करें।
12. परीक्षा के उपरान्त केवल ओ एम आर उत्तर-पत्र परीक्षा भवन में जमा कर दें।
13. परीक्षा समाप्त होने से पहले परीक्षा भवन से बाहर जाने की अनुमति नहीं होगी।
14. यदि कोई अभ्यर्थी परीक्षा में अनुचित साधनों का प्रयोग करता है, तो वह विश्वविद्यालय द्वारा निर्धारित दंड का/की, भागी होगा/होगी।